

FRANKL ANTAL SZEGEDI GYÓGYSZERÉSZ ÉLETE ÉS MUNKÁSSÁGA

Dr. Szmodits László

A kiegyezést követően, Ferenc József osztrák császár és magyar király 1867. december 27-én szentesítette a XVII. törvényt az izraeliták polgári és politikai egyenjogúságáról. Ettől kezdve a zsidók számára megnyíltak hazánkban az egyetemek. Orvosi, gyógyszerészi, jogi, mérnöki és egyéb tanulmányokat folytathattak már nagyobb számban. 1895-ben már elnyerték a teljes jogú elismertségüket.

A XX. század egyik legjelentősebb szegedi gyakorló gyógyszerésze volt Frankl Antal, aki nem akart mást a pályáján, mint a szülőföldje felemelkedését. Nemcsak kiváló gyógyszerértulajdonos, hanem jeles szakíró és gyógyszerésztörténész is volt. Nemcsak Szegeden, hanem az egész országban is elismerték a szakmai és közéleti tevékenységét.

A Csongrád vármegyei Kisteleken született 1871. június 2-án. Apja, Frankl Ignác kereskedő, anyja Paul Klára volt. Szegényes körülmények között nőtt fel. Az eleven eszű fiúra felfigyelt az elemi iskolai tanítója és felhívta a szülők figyelmét arra, hogy taníttassák tovább. Jeles eredménnyel végezte el a szegedi piarista gimnázium hat osztályát. Így lépett be a szülőhelyén, 1886-ban Keresztes Nagy Antal Szentlélek gyógyszerertárába gyakornoknak. A kiváló principálisától nagyon sokat tanult. A gyakornoki vizsgáját 1889-ben tette le. Előbb Szegeden, majd Szolnokon volt segéd. A Budapesti Tudományegyetemen 1893. VI. 29-én szerzett gyógyszerészi oklevelet. Az egyetemi tanulmányai idején jelentek meg az első cikkei a gyakornokképzésről és az Ipecacuanháról. A friss diplomás fiatalember előbb Temesváron teljesítette a kötelező katonai szolgálatát. 1894-től pedig Bokor Adolf szegedi Megváltó gyógyszerertárának első alkalmazottjaként dolgozott. Frankl 1899-ben megvásárolta Erdélyi Izidor Mária Dorottya gyógyszerertárát, amelyet később Szent Györgynek nevezett el. Ennek volt a tulajdonosa 1939-ig. Visszavonulva a fia, Frankl József lett a gyógyszerertár tulajdonosa az államosításig. Ő később a Szeged Városi Kórház gyógyszerertárának lett a vezetője.

(Frankl József 1902. július 7-én született Szegeden. A Szegedi Tudományegyetemen 1924-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. Ő az 1930-as évek elejétől a szegedi Szent György gyógyszerertár kezelője volt. 1940-ben behívták katonának. 1942-ben Ukrajnában, majd itthon, Szentgotthárdon volt munka szolgálatos. 1944 május végétől az év végéig a Dachau koncentrációs táborban tartózkodott. Sikeresen hazatérve szembesült sajnos a szülei elvesztésével. Szegeden halt meg 1994. június 1-én. Dóra lánya ma szegedi fogorvos.)

Magyar Gyógyszerésztörténeti Társaság

www.gyogyszeresztortenet.hu

2015. 06. 07.

Frankl Antal még fiatalon bekapcsolódott a szakmai közéletbe. Előbb Bokor Adolf elnök mellett a Szegedi Gyógyszerész Testület titkára, később 1916-1929 között a Testület elnöke, valamint a Magyarországi Gyógyszerész Egyesület járási igazgatója volt.

1919-ben Szeged város francia megszállása idején, az antant-hatalmak gazdasági blokádot rendeltek el Magyarország ellen. Ilyen helyzetben az élete kockáztatásával is Párizsból biztosította a város gyógyszerellátását. Borbély József szegedi gyógyszertár tulajdonossal még taxát is összeállítottak. Az egyike volt a Magyarországi Gyógyszerész Egyesület budapesti székháza létrehozóinak. Tagja volt a legszegényebb szegedi városrésznek, a Felsőváros törvényhatósági bizottságának. Egész életében a szegény és nincstelen emberek felemelkedéséért küzdött. Fellépett a vizes pincelakások megszüntetéséért, óvodák és gyermekintézmények létrehozását szorgalmazta. A Délmagyarország napilapban megjelent cikkeiben már a század első éveitől kezdve gyakran szót emelt a társadalmi egyenlőtlenségekért és az élelmiszerellátás gondjaiért.

A tudományos, a szakmapolitikai és a gyógyszerésztörténeti cikkeinek a száma jóval meghaladta a háromszázat. Így gyakran volt olyan év, hogy több tucat cikkét közölték le a szaklapok. Hogyan lett gyógyszerésztörténész? Állandóan olvasta a régi és a friss megjelenésű szakfolyóiratokat. A kiváló

szakmapolitikusként is a történelmi szemléletével követte a napi eseményeket. Így jól ismerte a XIX-XX. századi magyarországi gyógyszertárak és az alkalmazott gyógyszerészek nehéz helyzetét. Részletesen megírta az Országos Gyógyszerész Egyesület alapításának az előzményeit és annak a menetét. 1900-tól kezdve közreadta minden év szakmai történéseit „kis krónikák”, illetve a gyógyszerészi történelem tömör adatai formájában. Foglalkoztatták őt a gyógyszertárak alapításának körülményei, a gyógyszerészeti hirdetések ügye, vagy a régebbi taxák. Több cikkben tárgyalta a gyógyszertárak vasárnapi munkaszünete kérdését is. Régi szakkönyveket is ismertetett. Sok elhunyt kiválóság életét és munkásságát dolgozta fel. Két legnagyobb jelentőségű cikksorozata volt az 1933-ban megjelent „Elhunyt nagyjaink” és 1943-ban „Akik a Magyar Gyógyszerészet Pantheonjából kimaradtak” címmel. A 1942-ben megjelent Önvallomás című cikkében leírta, gyakran a napi munka közben vetette papírra a gondolatait az írásaihoz. A nagy számú gyógyszerésztörténeti közleményét az utókor tudomására kívánta hozni. Ma már ezek kitűnő forrásmunkák lehetnek a korabeli események feldolgozásához és értékeléséhez.

Nagyon nehéz helyzetbe került 1944-ben. Nemcsak a gyógyszertári jogosítványa szűnt

Magyar Gyógyszerésztörténeti Társaság

www.gyogyszeresztortenet.hu

2015. 06. 07.

meg,... a holokauszt áldozata lett Auschwitzban 1944 júniusában. Az 1978-ban újra alakult Gyógyszerész Pantheon Bizottság az elsők között javasolta a felvételét a Pantheonba, megérdemelten. Ő volt a szegedi gyakorló gyógyszerészek közül a legtöbbet publikáló kiválóság, ezért emlékeztünk meg róla.

„Példaképek, ebből merít a pályára lépő, ez ad önbizalmat és öntudatot a pályán működőknek és ez biztosítja a kívülállók számára a foglalkozás megbecsülését” (Dr. Schulek Elemér).